

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K odpovědnosti statutárního orgánu za korporátní compliance

V poslední době začíná nabývat na stále širší pozornosti a významu i téma korporátní compliance, což mimo jiné dokládá i řada článků na toto téma na stránkách epravo.cz. Převážná většina z nich se přitom zaměřuje na oblast trestní a protikorupční compliance v souvislosti s prevencí trestní odpovědnosti právnických osob [1] a v menším rozsahu i na oblast soutěžní compliance, a to zejména v kontextu tzv. compliance defense [2]. V tomto směru je na místě se blíže zabývat i otázkou odpovědnosti za prosazování funkce compliance v rámci obchodních společností, neboť jde o otázku výchozí a do značné míry i určující.

O funkci compliance a compliance management systému

Korporátní compliance je zpravidla definována jako interní politika průběžného zajišťování souladu a slučitelnosti všech činností obchodní korporace a jejích zaměstnanců s požadavky regulační úpravy, obecně závazných právních předpisů, jakož i interních směrnic a související „nejlepší praxe“ (*best practice*).

Velmi důležité je v této souvislosti vždy rozlišovat vlastní **funkci compliance** (*compliance function*) a její organizačně technický rámec, který je v současné době souhrnně označován jako **compliance management systém (CMS)**.

Zatímco funkce compliance vyjadřuje funkční sledování a naplňování základního cíle korporátní compliance, tj. ono průběžné zajišťování „souladu a slučitelnosti“, tak compliance management systém představuje organizačně technické zabezpečení naplňování funkce compliance v každodenní činnosti obchodní korporace. Na tomto základě je pak CMS vymezován jako interní řídicí (management) systém vzájemně propojených postupů, opatření a nástrojů organizace, jehož cílem je průběžné zajišťování souladu jejího chování s požadavky regulační úpravy, obecně závazných právních předpisů, jakož i interních směrnic a „best practice“.

Z hlediska začlenění korporátní compliance do kontextu řídicích a kontrolních vztahů v rámci obchodních společností v České republice je klíčové, že funkce compliance je dnes považována za nedílnou součást **vnitřního kontrolního systému**. V této souvislosti je přitom nespornou skutečností, že výchozí a současně i finální právní odpovědnost za vnitřní kontrolní systém, a potažmo i za širší řídicí a kontrolní systém, nese u obchodních společností **statutární orgán**, resp. jeho členové.

Kdo odpovídá za korporátní compliance

Odpovědnost za účinné uplatňování funkce compliance a compliance management systém v obchodní společnosti je do značné míry determinována tím, že jde o právem neupravené kategorie, které, až na ojedinělé výjimky, nemají přímé vyjádření v obecně závazných právních předpisech [3].

V tomto směru lze však vycházet ze základní a výchozí ISO normy pro compliance management systémy, kterým je **ISO 37301:2021 (Compliance management systems - Requirements with**

guidance for use) [4], jež otázku *Vedení (Leadership)* a odpovědnosti za compliance management systém upravuje ve své páté kapitole.

Odpovědnost za organizaci a vedení compliance management systému je zde rozdělena následovně:

- správní a řídicí orgán (*governing body*);
- vrcholové vedení (*top management*);
- osoba pověřená funkcí compliance (*compliance function*, standardně ale *compliance officer*);
- vedoucí zaměstnanci (*management*);
- zaměstnanci (*personnel*).

Z hlediska dotčené české právní úpravy je možné odpovědnost za compliance v rámci obchodních společností dovozovat i z dotčené právní úpravy postavení, působnosti a povinností jak *členů statutárního orgánu* podle zákona o obchodních korporacích [5], tak i *vedoucích zaměstnanců* podle zákoníku práce [6].

Klíčová odpovědnost statutárního orgánu

Za prosazování funkce compliance jednoznačně primárně odpovídá v českém právním prostředí **statutární orgán** společnosti, pokud má charakter kolektivního orgánu, anebo případně všichni **členové statutárního orgánu**, kteří kolektivní orgán tvoří.

Tato skutečnost obecně vyplývá z postavení a působnosti statutárního orgánu, když mu náleží **veškerá působnost**, kterou zakladatelský dokument (společenská smlouva, zakladatelská listina, stanovy atd.) nebo zákon nesvěří jinému orgánu společnosti. Statutárnímu orgánu společnosti přitom v tomto rámci přísluší i **obchodní vedení** společnosti, které je ustálenou soudní judikaturou vykládáno jako komplexní „*řízení společnosti, zejména organizování a řízení její podnikatelské činnosti, včetně rozhodování o podnikatelských záměrech* [7]“.

Konkrétní osobní odpovědnost může být v tomto směru přirozeně komplikována tím, zda u té které společnosti dochází k **vnitřní (horizontální) delegaci** působnosti a pravomoci statutárního orgánu. Obdobně jako v jiných oblastech působnosti statutárního orgánu je totiž i pro oblast compliance možná delegace působnosti statutárního orgánu na jeho jednotlivé členy, kdy o otázkách spadajících do svěřené části působnosti rozhoduje pouze ten člen, na něhož byl výkon této působnosti delegován. Zpravidla by mělo o jít o toho člena, který obecně odpovídá za úsek interní správy a řízení, včetně vnitřní kontroly a vnitřního kontrolního systému.

I v tomto případě ale platí, že případné rozdělení působnosti mezi jednatele neznamena zánik jejich „společné odpovědnosti“, když rozdělení působnosti nezbavuje další členy orgánu povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti společnosti spravovány.

Pokud jde o působnost na úseku vnitřní kontroly a compliance, tak se i zde plně aplikuje povinnost vykonávat funkci s **péčí řádného hospodáře**, tj. s nezbytnou loajalitou a s potřebnými znalostmi a pečlivostí. I v tomto směru přitom jde o „*střední laťku pečlivosti*“ při spravování záležitostí společnosti, což znamená, že na straně statutárního orgánu nebo jeho člena nejde o péči odbornou, ale péči profesionální, když postačuje rozeznat hrozící compliance rizika nebo újmu a preventivně bránit jejich vzniku a následkům.

Pokud se opět vrátíme k normě ISO 37301, tak klíčovou odpovědnost statutárního orgánu anebo jeho členů za agendu compliance obecně klade v bodě 3.21 na **správní a řídicí orgán** (*governing body*), který je zde definován jako osoba nebo skupina osob, která má konečnou odpovědnost a pravomoc za činnosti organizace, její správu a řízení a zásady, a které je odpovědný a již reportuje vrcholový

management. Správní a řídicí orgán v tomto směru přitom odpovídá za všechny hlavní složky compliance, tj. jak za nastavení výchozí compliance kultury (*compliance culture*), tak i za správu a řízení compliance (*compliance governance*) a za zásady compliance (*compliance policies*).

Další souvislosti odpovědnosti statutárního orgánu

V širším kontextu správy a řízení obchodních korporací (*Corporate governance*) je třeba dále uvést, že i mezinárodní a národní kodexy správy a řízení obchodních korporací výslovně stanoví odpovědnost správních a řídicích orgánů za vnitřní kontrolu a funkci compliance. To se týká i mezinárodního respektovaného kodexu **G20/OECD Principles of Corporate Governance 2023** a národního **Kodexu správy a řízení obchodních společností ČR 2018**.

Ačkoliv jde o kodexy, které jsou primárně určeny veřejně obchodovaným společností, tak jsou jejich standardy stále častěji uplatňovány i u dalších společností, a to zejména u těch, které mají povinnost uplatňovat určité standardy správy a řízení společností podle zvláštních právních předpisů, anebo u společností, u nichž taková povinnost vyplývá ze zakladatelských dokumentů či z jejich účasti v podnikatelském seskupení.

Novou dimenzi úpravy odpovědnosti statutárních orgánů za vnitřní kontrolu, compliance a agendu ESG představuje nově koncipovaná povinnost podávání zpráv o udržitelnosti, kterou přináší směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (*Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD*), a povinnost náležité péče ve smyslu návrhu směrnice o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti (*Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD*).

Právní odpovědnost statutárního orgánu na německém příkladu

Problematika vyvozování osobní odpovědnosti za účinné prosazování funkce compliance a compliance management systému v rámci obchodních společností se v posledních letech stala aktuální a praktickou zejména v německém právním prostředí. Přestože ani ve Spolkové republice Německo nejsou až na výjimky v tomto směru stanoveny výslovné právní povinnosti, tak tamní soudní judikatura již ustáleně vykládá tuto odpovědnost členů představenstva a jednatelů v širším kontextu jejich povinnosti vykonávat svou funkci a obchodní vedení s náležitou péčí (*Sorgfaltspflicht*).

Tato základní povinnost člena statutárního orgánu, jejímž ekvivalentem je v českém právu povinnost péče řádného hospodáře, přitom podle výkladu německých soudů zahrnuje i odpovědnost za odpovídající organizační strukturu společnosti, vnitřní kontrolní systém a za funkci compliance. To poté v praxi znamená i odpovědnost za zavedení CMS a v jeho rámci i za náležitá a vhodná compliance opatření, jejichž nepřijetí je považováno za porušení náležité péče. Ačkoliv v České republice dosud taková soudní rozhodnutí nebyla vydána, lze tak v blízké době očekávat, neboť nepochybně jde o širší mezinárodní trend, který je aktuálně posilován i odpovědností statutárního orgánu za řádné vedení vnitřního oznamovacího systému a ochranu oznamovatelů.

JUDr. Pavel Koukal
advokát / Associate Partner

Rödl & Partner

Platněřská 2

110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111

E-mail: pavel.koukal@roedl.com

[1] V tomto směru je vycházeno zejména z aktualizované metodiky Nejvyššího státního zastupitelství Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce právní úpravou pro státní zástupce, 3. přepracované vydání. NSZ, Brno, 2020. K dispozici >>> [zde](#).

[2] Zásadní impuls v tomto směru přinesla změna přístupu ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, která vyústila ve vydání Oznámení ÚOHS ze dne 1.1.2024 o compliance programech. K dispozici >>>[zde](#).

[3] Takovou výslovnou úpravu funkce compliance jako právní povinnosti nalezneme v regulační úpravě finančních institucí, např. v ustanovení § 8b odst. 1 písm. c) bod 2. zákona č. [21/1992](#) Sb., o bankách.

[4] Tato norma byla vydána i jako převzatá česká norma: ČSN ISO 37301:2023 (Systémy managementu souladu – Požadavky s návodem pro použití).

[5] Zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

[6] Zákon č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce.

[7] Zde srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.08.2004, sp. zn. 29 Odo 479/2003. K dispozici >>>[zde](#).

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)

- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)